

Araştırma Makalesi | Research Article
Geliş tarihi | Received: 20.10.2023
Kabul tarihi | Accepted: 10.12. 2023
Yayın tarihi | Published: 15.12.2023

Kemal Güneyli

<https://orcid.org/0000-0003-3192-5586>

Principal, Şehit Ali İhsan Çetinkaya secondary School, Turkey, kemal_guneyli_21@hotmail.com

Hacı Koçyiğit

<https://orcid.org/0009-0004-4362-4160>

Principal, Eczacı Sabri Aydın Secondary School, Turkey, hacikocyiigit.0133@hotmail.com

Hatice Altunboğa Çiftçi

<https://orcid.org/0000-0001-5603-5841>

Assistant Principal, Çınar Kız Anadolu İmam Hatip High School, Turkey, Ciftcihatice2004@gmail.com

Yusri Demir

<https://orcid.org/0000-0002-7832-545X>

Teacher, Prof. Dr. Fuat Sezgin Primary School, Turkey, yusridemir@gmail.com

Oya Sevinç

<https://orcid.org/0000-0001-7031-6279>

Teacher, Molla Gürani Primary School, Turkey, sevincekinoya@gmail.com

Hüseyin Tükenmez

<https://orcid.org/0009-0000-3990-7425>

Principal, Üç Ocak Primary School, Turkey, httukenmez@gmail.com

Murat Yılmaz

<https://orcid.org/0009-0009-1974-3342>

Teacher, İstiklal Primary School, Turkey, mrtyilmaz13@gmail.com

Aydın Pınar

<https://orcid.org/0009-0005-6624-1805>

Assistant Principal, Zeki Sabah Primary School, Turkey, ay3370@mynet.com

Atıf Künyesi | Citation Info

Güneyli, K., Koçyiğit, H., Altunboğa Çiftçi, H., Demir, Y., Sevinç, O., Tükenmez, H., Yılmaz, M. ve Pınar, A., (2023). Öğretmen Algılarına Göre Okul Müdürlerinin Paternalist (Babacan) Liderlik Davranışlarının İncelenmesi. *Tigin Analitik Sosyal Bilimler Dergisi*, 1 (2), 299-309.

Öğretmen Algılarına Göre Okul Müdürlerinin Paternalist (Babacan) Liderlik Davranışlarının İncelenmesi**Öz**

Okul yöneticilerinin, eğitimin neferleri öğretmenlerine bir babanın evladına yaklaştığı gibi merhamet ve sevgiyle yaklaşması paternalist (Babacan) liderliğin benimsediğinden kaynaklıdır. Paternalist (Babacan) liderliğin Türkiye'nin kültürel yapısıyla ne kadar iç içe girdiği, okullar nazarında hangi boyutlarda olduğu ve ne kadar önemli olduğu bilinen bir gerçektir. Bu çalışmanın amacı;

öğretmen algılarına göre okul müdürlerinin paternalist (babacan) liderlik davranışlarının incelenmesidir. Araştırmanın evrenini 2022-2023 eğitim öğretim yılında Diyarbakır merkez ilçelerinde çalışan 10975 öğretmenden oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme, evrenden tesadüfî örnekleme yoluyla ile belirlenen 210 öğretmenden oluşmaktadır. Saylık ve Aydın (2020) tarafından geliştirilen "Paternalist (Babacan) Yönetici Davranışları Ölçeği (PAYDA)" kullanılmıştır. Ölçek 30 maddeden ve 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Araştırma verilerinin analizinde; aritmetik ortalama, standart sapma, frekans ve yüzde değerleri hesaplanmıştır. Ayrıca araştırmada, t-testi, ANOVA testi kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda; okul müdülerin paternalist (Babacan) liderlik davranışlarının cinsiyetlerine (Hayırseverlik boyutu dışında), eğitim düzeylerine ve kıdemlerine göre anlamlı farklılık göstermediği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Okul, Müdür, Okul, Yönetici, Paternalist (Babacan), Lider

Investigation of School Principals' Paternalistic Leadership Behaviours According to Teachers' Perceptions

Abstract

The fact that school administrators approach teachers, who are the heroes of education, with compassion and love as a father approaches his children is due to the adoption of paternalistic leadership. It is a well-known fact that paternalistic leadership is intertwined with the cultural structure of Turkey, the extent to which it is in the eyes of schools and how important it is. The aim of this study is to examine the paternalistic leadership behaviours of school principals according to teacher perceptions. The population of the study consists of 10975 teachers working in the central districts of Diyarbakır in the 2022-2023 academic year. The sample of the study consists of 210 teachers determined by random sampling from the population. "Paternalistic Administrator Behaviours Scale (PAYDA)" developed by Saylık and Aydın (2020) was used. The scale consists of 30 items and 5 sub-dimensions. In the analysis of the research data; arithmetic mean, standard deviation, frequency and percentage values were calculated. In addition, t-test and ANOVA test were used in the study. As a result of the analyses, it was seen that the paternalistic leadership behaviours of school principals did not differ significantly according to their gender (except for the Philanthropy dimension), education level and seniority.

Keywords: School, Principal, School, Administrator, Paternalistic, Leader

Giriş

Liderlik, insanlık tarihinin ilk dönemlerinden itibaren coğrafya, kültür, milliyet ayırt etmeden tüm toplumları etkileyen bir fenomendir. Antik Çağlardan günümüze liderlik kavramı etkisini sürekli artırarak devam ettirmektedir. Bazı araştırmacılar liderliğin tarihini insanlığın başlangıcından öncesine, omurgalı bütün türlerin sosyal örgütlenme ile birlikte liderlik özelliklerinin ortaya çıktığı gruplar halinde yaşamaya başlamalarına kadar götürmektedir (Bass, 1990). Liderliğin kendi içerisinde birçok farklı çeşidinin bulunduğu araştırmacılarca ifade edilmektedir. Bu farklılığın oluşmasında, liderlik davranışlarının çalışanlar üzerinde bıraktığı

etkilerin kaynaklık ettiği düşünülmektedir. Günümüz popüler liderlik türlerinden olan paternalist (babacan) liderliğin, okul ortamında hangi etkileri ortaya çıkardığını ve okul müdürleri bu liderlik özelliklerinin hangisini -boyutlarıyla birlikte daha fazla kullandığı ile ilgili çeşitli araştırmaların yapıldığı görülmektedir (Westwood, 1997). Paternalist (babacan) liderlik, güçlü disiplin ve otoriteyi, babacan bir yardımseverlik ve ahlaki dürüstlük ile harmanlayan bir liderlik tarzı olarak ifade edilmektedir (Farh ve Cheng, 2000, 94; Hayek, Novicevic, Humphreys ve Jones, 2010, s. 371). Paternalist (babacan) lider, çalışma ortamında bir aile atmosferi oluşturmaya çalışmaktadır. Astlarla yakın ve kişisel ilişkiler kurmakta, işle ilgili olmayan alanlara dâhil olmakta, sadakat beklemekte, işgörenlerin otorite ve statü konularına dikkat etmelerini arzu etmektedir. İşgörenler, çalışma ortamını aile ortamı gibi algılamakta, liderlerine itaat etmekte, işle ilgili olmayan alanlarda da liderlerine yardım etmekte ve liderin otoritesini sorgulamaksızın kabul ederek liderin kendileri için iyi olanı bildiğine inanmaktadırlar (Erben, 2004, s. 351). Litaratür incelendiğinde yaşadığımız toplumsal kültür içinde paternalist (babacan) değerlerin ve buna bağlı paternalist (babacan) liderlik davranışlarının yüksek düzeyde sergilendiği görülmektedir (Ağalday ve Dağlı, 2018; Aycan vd. 2000). Doğu toplumlarında yapılan liderlik çalışmalarında, Batı'da fazla görülmeyen bir liderlik yaklaşımı olarak paternalist (babacan) liderlik stili ortaya çıkmıştır (Cerit, Özdemir ve Akgün, 2011). Paternalist liderlik özellikle XXI yüzyılın başlarında yönetim literatüründe yer alan bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır (Dağlı ve Ağalday, 2008). Buna göre, okullarda sergilenen liderlik stillerinden biri de paternalist (babacan) liderlik stilidir. Eğitim kurumlarında görev yapan okul müdürlerinin, yenilikçi düşünceden uzak her şeyi bilen ve personeline verdiği görevlere uyup uymadığını kontrol edici değil de öğretimi planlayan, personelinin yaratıcılıklarını geliştiren, moral veren ve vizyon sahibi olması beklenilmektedir (Gümüşeli, 2001). İnsanların dünyayı uzaydan görebildiği, değişim ve dönüşümün çok hızlı boyutta olduğu küresel dünyanın bilgi çağıının örgüt yapılarında, liderlik yaklaşımları da önemli değişim ve dönüşüm içinde olduğu bilinmektedir (Marşap, 2009). Paternalist (babacan) lider, otokratik lider özelliklerinin bir kısmına sahip olmakla beraber, otokratik liderden farklı olarak işgörenleriyle bir ailenin çocuklarıyla ilgilendiği gibi ilgilenmektedir. Bu noktada hem bir ilgi hem de bir denetimin söz konusu olduğunun altını çizmek gerekmektedir. Paternalist (babacan) lider, kendisini çalışanların ailesinin bir parçası olarak gördüğünden, kimi zaman çalışanlara sormaksızın onlar adına birtakım kararlar alıp uygulayabilmektedir (Aycan, 2001, s.5). Bununla birlikte paternalist (babacan) liderlikle ilgili yapılan bazı çalışmalarda hayırseverlik, ahlakilik ve otoriterlik boyutları ile sınırlı tutmuşlarsa da paternal yaklaşımın esasında sömürücü olduğu, özerkliğe birtakım sınırlamalar getirdiği, bir tür müdahalecilik barındırdığı, yararlanıcıyı yetersiz bulduğu, otoriterliği baba şefkati ve sevgisiyle maskeleydiği de

vurgulanmaktadır (Saylık ve Aydın, 2020, s. 280). Paternalist (babacan) okul yöneticisi, işgörenlerine bir baba gibi yaklaşmasından dolayı onlara çeşitli nasihatlerde bulunmakta ve özel sorunlarına yardımcı olmaya çalışmaktadır. Ancak bu yakın ilgi ve alakanın karşılığında ise öğretmenlerden yüksek düzeyde itaat, sadakat ve bağlılık beklentisi içerindedir. Fakat söz konusu itaat ve sadakat gerçekleşmediği takdirde paternalist (babacan) liderliğin otoriter yüzünün gösterilmeye başlandığı belirtilmektedir (Saylık, 2017). Yapılan literatür taramasında paternalist (babacan) liderlik ile ilgili yapılan çalışmalar mevcuttur (Arslan, 2016; Çalışkan ve Özkoç, 2016; Dağlı ve Ağalday, 2018; Delice, 2020; Gerçek, 2018; Okçu ve Gider, 2019; Saylık, 2017). Bu bağlamda değişen liderlik anlayışı günümüz şartlarında önem arz eden Paternalist (babacan) liderlik tarzını birtakım değişkenlere göre incelemek literatüre ışık olacağı öngörülmektedir. Dolayısıyla bu açıdan araştırmada; okul yöneticilerinin paternalist (Babacan) liderlik davranışlarının bazı değişkenlere göre incelenmeye çalışılmıştır. Okul yöneticilerinin paternalist (Babacan) liderlik davranışlarını cinsiyet, eğitim durumları ve kıdem değişkenleri arasındaki farkların istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını ortaya koymaya çalışmaktadır.

1. Yöntem

1.1. Araştırmanın Yöntemi

Okul müdürlerim paternalist (Babacan) liderlik davranışlarını bazı değişkenlere göre tespit etmeyi amaçlayan bu araştırmada “İlişkisel Tarama Modeli” kullanılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 1999). İlişkisel tarama modeli geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Can, 2014).

1.2. Veri Toplama Araçları

a. Demografik Bilgiler Formu: Öğretmenlere ait demografik bilgileri toplamaya yönelik olan bu formda; cinsiyet, eğitim düzeyi ve kıdem gibi özellikler yer almaktadır.

b. Paternalist (Babacan) Liderlik Ölçeği: Öğretmenlerin okul yöneticilerinin paternalist liderlik ile algılarını belirlemek amacıyla Saylık ve Aydın (2020) tarafından geliştirilen "Paternalist (Babacan) Yönetici Davranışları Ölçeği (PAYDA)" kullanılmıştır. Ölçek 30 maddeden ve 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin alt boyutlarında “Aile Havası boyutunda 4 madde (1, 2, 3, 4), Hayırseverlik boyutunda 9 madde (5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13), Otoriterlik boyutunda 4 madde (14, 15, 16, 17), Müdahalecilik boyutunda 5 madde (18, 19, 20, 21, 22) ve Yetersiz Bulma boyutunda ise 8 madde (23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30) bulunmaktadır. Ölçeğin yeterlilik düzeyi 5’li likert olarak düzenlenmiştir. 1- “Hiçbir Zaman” (1,00- 1,80), 2- “Bazen” (1,81-2,60), 3- “Sıklıkla” (2,61-3,40), 4- “Çoğu Zaman” (3,41-4,20), ve 5- “Her Zaman” (4,21-5,00) şeklinde puanlanmaktadır. Ayrıca ölçekte ters madde bulunmamaktadır (Saylık, 2017).

1.3. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni 2022-2023 eğitim öğretim yılında Diyarbakır merkez ilçelerinde (Kayapınar, Yenişehir, Bağlar, Sur), görev yapan 10975 öğretmenden oluşmaktadır. Araştırmanın örnekleme, evrenden tesadüfi örnekleme ile belirlenen 210 öğretmenden oluşmaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri

Gruplar	Frekans(n)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kadın	107	50,9
Erkek	93	49,1
Eğitim Düzeyi		
Lisans	157	74,7
Lisansüstü	53	25,3
Kıdem Düzeyi		
1-9	58	29,6
10-19	61	31,0
19 ve üstü	81	38,4

Tablo 1’de katılımcıların demografik özelliklerine yer verilmiştir. Araştırmaya katılanların %50,9’u kadındır. Ayrıca katılımcı öğretmenlerin %74,7’si lisans eğitim düzeyine sahip olduğu ve son olarak katılımcıların %38,4’ü 19 ve üstü kıdeme sahip olduğu görülmektedir.

1.4. Verilerin Analizi

Araştırmanın verileri SPSS- 22.0 programına aktarıldıktan sonra verilerin normalliğine ilişkin analizler yapılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterdikleri sonucuna varılmıştır. Araştırma verilerinin analizinde: aritmetik ortalama, standart sapma, frekans, yüzde değerleri hesaplanmıştır. Ayrıca araştırmada, t-testi ve ANOVA testi kullanılmıştır.

2. Bulgular ve Yorum

Bu bölümde alt amaçlara göre araştırma bulgularına yer verilmiştir.

Okul yöneticilerin babacan (paternalist) liderlik davranışlarını bazı değişkenlere göre sahip olma düzeylerine ilişkin bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmen algılarına göre okul yöneticilerin paternalist (Babacan) liderlik davranışlarına sahip olma düzeyleri

Boyutlar	\bar{X}	SS	N
Aile Havası	3,60	,78	210
Hayırseverlik	3,51	,75	210
Otoriterlik	2,53	,76	210
Müdahalecilik	2,44	,88	210
Yetersiz Görme	2,49	,81	210

Tablo 2'ye bakıldığında paternalist (Babacan) liderlik ölçeğinin tamamına ait aritmetik ortalamının ($\bar{X}= 2,91$) katılıyorum düzeyinde olduğu görülmektedir. Bununla birlikte Aile Havası boyutu ($\bar{X}=3,60$), Hayırseverlik ($\bar{X}=3,51$), Otoriterlik ($\bar{X}=2,53$), Müdahalecilik ($\bar{X}=2,44$), ve Yetersiz Görme ($\bar{X}=2,49$) boyutlarının da orta düzeyde olduğu görülmektedir. Buna göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin okul yöneticilerinin paternalist (Babacan) liderlik davranışlarını orta düzeyde algıladıkları söylenebilir. Öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre okul yöneticilerinin paternalist (Babacan) liderlik davranışları açısından fark olup olmadığını değerlendirmek için gerçekleştirilen t-Testi sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3 Okul yöneticilerinin paternalist (Babacan) liderlik davranışlarının cinsiyet değişkenine ilişkin t-testi sonuçları

Boyut	Cinsiyet	N	\bar{X}	S	t	sd	P
Aile Havası	Kadın	107	3,35	,65	-2,64	701	,010*
	Erkek	93	3,38	,71			
Hayırseverlik	Kadın	107	3,26	,82	-1,96	369	,001*
	Erkek	93	3,37	,79			
Otoriterlik	Kadın	107	2,35	,73	-1,58	487	,144
	Erkek	93	2,41	,75			
Müdahalecilik	Kadın	107	2,56	,63	-1,71	347	,170
	Erkek	93	2,54	,77			
Yetersiz Görme	Kadın	107	2,57	,71	-3,87	448	,235*
	Erkek	93	2,60	,80			

*p>0,05

Tablo 3 incelendiğinde öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre okul yöneticilerinin paternalist (Babacan) liderlik düzeyine göre Hayırseverlik (p=.001). boyutu dışında anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir (t=-2,35; p=.139). P değeri 0,05 ten büyük olduğu için öğretmenlerin paternalist (Babacan) liderlik algılarının cinsiyete göre farklılaşmadığı söylenebilir. Araştırmanın alt probleminde öğretmenlerin paternalist (Babacan) liderlik algılarının eğitim düzeylerine göre farklılık gösterip göstermediği de incelenmiş ve sonuçlar Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Okul yöneticilerinin paternalist (Babacan) liderlik davranışlarının eğitim düzeyi değişkenine ilişkin t-testi sonuçlar

Boyut	Cinsiyet	N	\bar{X}	S	t	sd	P																																												
Aile Havası	Lisans	224	3,31	,82	,152	434	,000*																																												
	Yüksek Lisans	66	3,38	,83				Hayırseverlik	Lisans	224	3,30	,91	,321	452	,000*	Yüksek Lisans	66	3,33	,89	Otoriterlik	Lisans	224	2,35	,82	,425	420	,000	Yüksek Lisans	66	2,41	,67	Müdahalecilik	Lisans	224	2,39	,67	,512	247	,000	Yüksek Lisans	66	2,32	,79	Yetersiz Görme	Lisans	224	2,31	,82	,152	434	,000*
Hayırseverlik	Lisans	224	3,30	,91	,321	452	,000*																																												
	Yüksek Lisans	66	3,33	,89				Otoriterlik	Lisans	224	2,35	,82	,425	420	,000	Yüksek Lisans	66	2,41	,67	Müdahalecilik	Lisans	224	2,39	,67	,512	247	,000	Yüksek Lisans	66	2,32	,79	Yetersiz Görme	Lisans	224	2,31	,82	,152	434	,000*	Yüksek Lisans	66	2,38	,83								
Otoriterlik	Lisans	224	2,35	,82	,425	420	,000																																												
	Yüksek Lisans	66	2,41	,67				Müdahalecilik	Lisans	224	2,39	,67	,512	247	,000	Yüksek Lisans	66	2,32	,79	Yetersiz Görme	Lisans	224	2,31	,82	,152	434	,000*	Yüksek Lisans	66	2,38	,83																				
Müdahalecilik	Lisans	224	2,39	,67	,512	247	,000																																												
	Yüksek Lisans	66	2,32	,79				Yetersiz Görme	Lisans	224	2,31	,82	,152	434	,000*	Yüksek Lisans	66	2,38	,83																																
Yetersiz Görme	Lisans	224	2,31	,82	,152	434	,000*																																												
	Yüksek Lisans	66	2,38	,83																																															

*p>0,05

Tablo 4'e incelendiğinde öğretmenlerin genel paternalist (Babacan) liderlik algılarının eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($t[352] = -.352$; $p > 0,05$). Okul müdürlerinin paternalist (Babacan) liderlik özelliklerinin ise Paternalist (Babacan) Düşünme $t[352] = .152$; $p > 0,05$, Eyleme Geçme $t[352] = .321$; $p > 0,05$, Gelecek Tasviri $t[352] = ,425$; $p > 0,05$ ve Değişime Açıklık $t[352] = ,247$; $p > 0,05$ alt boyutlarında öğretmenlerin eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Araştırmanın alt probleminde öğretmenlerin paternalist (Babacan) liderlik algılarının okul yöneticileriyle çalışma süresine göre farklılık gösterip göstermediği de incelenmiş ve sonuçlar Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 5. Okul yöneticilerinin paternalist (Babacan) liderlik davranışlarının kıdem değişkenine ilişkin ANOVA testi sonuçları

Boyutlar	Sınıf düzeyi	N	\bar{X}	ss	Varyansın kaynağı	sd	F	p	Anlamlı fark
Aile Havası	1-9	58	3,35	,87	Gruplar arası	88			
	10-19	61	3,41	,96	Gruplar içi	74	,099	,388	---
	19 ve üstü	81	3,50	,73	Toplam	63			
Hayırseverlik	1-9	58	3,38	,71	Gruplar arası	88			
	10-19	61	3,41	,76	Gruplar içi	97	,070	,919	---
	19 ve üstü	81	3,60	,77	Toplam	69			
Otoriterlik	1-9	58	2,19	,73	Gruplar arası	78			
	10-19	61	2,25	,75	Gruplar içi	81	1,078	,379	---
	19 ve üstü	81	2,41	,78	Toplam	71			
Müdahalecilik	1-9	58	2,22	,80	Gruplar arası	79			
	10-19	61	2,34	,91	Gruplar içi	81	1,969	,950	---
	19 ve üstü	81	2,30	,89	Toplam	93			
Yetersiz Görme	1-9	58	2,36	,95	Gruplar arası	88			
	10-19	61	2,15	,86	Gruplar içi	74	1,157	,347	---
	19 ve üstü	81	3,30	,79	Toplam	63			

*p>0,05

Tablo 5 incelendiğinde öğretmenlere göre paternalist (Babacan) liderlik davranışlarının mesleki kıdeme göre farklılaşmadığı görülmektedir (F= ,876; p = .000). Bu kapsamda farklı mesleki kıdemlere sahip öğretmenlerin birbirine yakın algılara sahip olduğu söylenebilir.

Sonuç

Bu araştırma nicel araştırma modellerinden ilişkisel tarama modeline göre yürütülmüş, 210 öğretmene ulaşılmış, öğretmenlerin algılarına göre paternalist (Babacan) liderlik davranışları incelenmiştir. Öğretmen algılarına göre paternalist (Babacan) liderlik cinsiyet, eğitim durumuna ve kıdem türüne göre farklı değişkenler açısından farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır. Araştırmanın alt probleminde, öğretmenlerin algılarına göre okul müdürlerinin paternalist (Babacan) liderlik davranış düzeyleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Elde edilen bulgulara göre araştırmaya katılan öğretmenlerin okul müdürlerinin paternalist

(Babacan) liderlik davranışlarını yüksek düzeyde algıladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Alanyazında bu araştırma sonuçlarına benzer sonuçların elde edildiği bazı çalışmalara ulaşılmıştır. Saylık (2017) tarafından hazırlanan araştırmada okul müdürlerinin paternalist liderlik düzeylerinin mevcut çalışmayla aynı düzeyde “orta düzeyde katılıyorum” sonucunda olduğu görülmektedir. Ancak, var olan bulgudan farklı olarak, Dağlı ve Ağalday (2018) tarafından hazırlanan araştırmada ise istatistiksel olarak “çok katılıyorum” sonucuna ulaşıldığı görülmektedir. Diğer taraftan okul yöneticilerin paternalist (Babacan) liderlik davranış düzeylerinin araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet (Hayırseverlik boyutu dışında), mesleki kıdem ve eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Alanyazında bu araştırma sonuçlarına benzer sonuçların elde edildiği bazı çalışmalara ulaşılmıştır. Koç (2019) tarafından yapılan çalışmasında, cinsiyet değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı fark bulunduğu tespit edilmiştir. Okçu ve Gider (2019) çalışmasında da kadın ve erkek öğretmenlerin paternalist liderliğin aile havası ve otoriterlik alt boyutlarında algıları benzerlik gösterir iken paternalist liderliğin toplamı ile hayırseverlik, müdahalecilik ve yetersiz görme alt boyutlarında kadın ve erkek öğretmenlerin algılarında anlamlı şekilde farklılaştığını belirlemiştir. Delice, (2020), tarafından yapılan araştırma sonuçlarının cinsiyet değişkeni yönünden farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin eğitim durumları bulgusu incelendiğinde anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır. Delice (2020) hayırseverlik, otoriterlik, müdahalecilik ve yetersiz görme alt boyutlarında öğretmen görüşlerinin eğitim durumları bakımından anlamlı bir fark oluşturmamış iken, aile havasına ilişkin görüşlerinde ise lisans mezunu öğretmenler lehine anlamlı bir farkın ortaya çıktığı tespit edilmiştir. Ekmen (2020) tarafından yapılan çalışmada paternalist liderliğin tüm alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Son alt problemimiz olan öğretmenlerin kıdem değişkenine göre okul yöneticilerin babacan liderliği davranışları arasında anlamlı bir farklılık göstermediği sonucu elde edilmiştir. Ekmen (2020) tarafından yapılan çalışmada kıdem değişkenine göre paternalist liderliğin tüm alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Okçu ve Gider (2019) tarafından yapılan araştırmada ise kıdem değişkeni açısından otoriterlik alt boyutunda öğretmen görüşleri benzerlik gösterir iken, paternalist liderliğin geneli ile aile havası, hayırseverlik, müdahalecilik ve yetersiz görme alt boyutlarında çalışma süresi 3-4 yıl arası olan öğretmenlerin, 1-2 yıl arası olan öğretmenlerden paternalist liderlik algılarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular ışığında şu öneriler getirilebilir: Daha kapsamlı inceleme için nitel ve nicel yöntemin birlikte kullanıldığı karma yöntem kullanılabilir. Benzer bir çalışmaya tüm eğitim paydaşları de dâhil edilerek daha geniş boyutta sonuçlara ulaşılabilir.

Kaynaklar

- Arslan, Ö. (2016). *Okul yöneticilerinin paternalist liderlik düzeyleri ile öğretmenlerin örgütsel sinizm algıları arasındaki ilişki* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Uşak Üniversitesi.
- Bass, B. M. (1990). *Bass ve Stogdill's Handbook Of Leadership: Theory, Research, and Managerial Applications*. 3 rd. Edu. Free Press (1974).
- Çalışkan, S. C. (2010). The interaction between paternalistic leadership style, organizational justice and organizational citizenship behavior: A Study From Turkey. *China-USA Business Review*, 9 (10), 1514-1537
- Dağlı, A.& Ağalday, B. (2018). Okul müdürlerinin paternalist liderlik davranışlarının incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17 (66), 518-534.
- Delice, A. (2020). *Yöneticilerin paternalist liderlik özellikleri ile okulların etkililiği arasındaki ilişki (Kahramanmaraş ili örneği)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi.
- Ekmen, F. (2020). *Okul yöneticilerinin paternalist (babacan) liderlik davranışları ile öğretmenlerin iş doyumunu arasındaki ilişki (Batman ili örneği)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Siirt Üniversitesi.
- Farh JI., Cheng BS. (2000). A Cultural Analysis of Paternalistic Leadership in Chinese Organizations. In: Li J.T., Tsui A.S., Weldon E. (eds) *Management and Organizations in the Chinese Context*. Palgrave Macmillan.
- Gerçek, M. (2018). Yöneticilerin babacan (paternalist) liderlik davranışlarının psikolojik sözleşme bağlamındaki beklentileri üzerindeki etkilerine yönelik bir çalışma. *Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 13 (2), 101-118.
- Göncü, A., Aycan, Z. & Johnson, R. E. (2014). Effects of paternalistic and transformational leadership on follower outcomes. *International Journal of Management and Business*, 5 (1), 36-58.
- Gümüşeli, A.İ. (2001). Çağdaş Okul Müdürünün Liderlik Alanları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 28, 531-548.
- Hayek, M., Novicevic, M. M., Humphreys, J., H. & Jones, N. (2010). Ending the denial of slavery in management history: Paternalist leadership of joseph emory davis. *Journal of Management History*, 16 (3), 367-379.
- Koç, E. (2019). *Gençlik ve spor il müdürlüğü çalışanlarının iş doyumunu ile paternalist liderlik arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Marşap, A. (2009). *Yaratıcı liderlik: 21. Yüzyılda Yaratıcı Liderişim ve Yönetişim*. Gazi Kitabevi.
- Okçu, V. & Ergül, H. F. & Ekmen, F. (2020). Okul yöneticilerinin babacan liderlik davranışları ile öğretmenlerin örgütsel güven ve motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13 (73), 755- 770.

- Saylık, A. (2017). *Okul müdürlerinin paternalist (babacan) liderlik davranışları ile Hofstede'nin kültür boyutları arasındaki ilişki* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Saylık, A. ve Aydın, İ. (2020) Okul müdürlerinin paternalist liderlik davranışları ölçeğinin geliştirilmesi. Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 53 (1), 273-300.
- Westwood, R. I. (1997). Harmony and patriarchy: The cultural basis for 'paternalistic headship' among the overseas Chinese. *Organization studies*, 18 (3), 445-480.